

แบบรายงานข้อมูลประกอบการจัดทำหนังสือ “ภาษาศิลป์ จากท้องถิ่นสู่สากล”
เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด อ่างทอง

.....

๑. ชื่อลายผ้า สี (ถ้ามี) ประจำจังหวัด
ชื่อลายผ้า “รวงทอง”

๒. ประวัติความเป็นมา/ความหมายของลาย/แนวคิดการคัดเลือก (อธิบายโดยละเอียด)

๒.๑ ประวัติความเป็นมา

จังหวัดอ่างทอง เดิมชื่อ “เมืองวิเศษชัยชาญ” โดยเชื่อว่า คำว่า "อ่างทอง" น่าจะมาจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ คือ เป็นที่ราบลุ่มมีลักษณะเป็นแอ่งคล้ายอ่าง ซึ่งเต็มไปด้วยทุ่งนาทุ่งข้าวที่ออกรวงสีเหลืองอร่ามเหมือนทอง จึงเป็นที่มาของชื่อจังหวัดอ่างทอง และนำมากำหนดเป็นดวงตราของจังหวัดที่เป็นรูปรวงข้าวสีทองอยู่ในอ่างน้ำ ซึ่งหมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัด ในอ่างมีรวงข้าว และใบข้าว ซึ่งหมายถึงการทำนา ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในภูมิภาคนี้ จึงได้ชื่อว่าเป็น **เมืองอู่ข้าวอู่น้ำ**

จังหวัดอ่างทอง ประกอบอาชีพทำนามาแต่โบราณ และในอดีตยังเป็นศูนย์กลางในการค้าขายข้าวตามลำแม่น้ำในอดีต โดยผู้คนจังหวัดอ่างทองประกอบด้วย คนไทย คนไทยเชื้อสายจีน และยังมีชาติพันธุ์ลาวที่ได้อพยพถิ่นฐานจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา หมู่ ๑ บ้านลาว ตำบลเทวราช อำเภอไชโย ซึ่งเรียกตนเองว่า “ลาวเวียง” และได้รับการขนานนามประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาติพันธุ์ลาวเวียงมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง อยู่ร่วมกันในจังหวัดอ่างทองอย่างสันติสุขตลอดมา อีกทั้งผู้คนจังหวัดอ่างทองจากอดีตถึงปัจจุบัน มีวิถีชีวิตผูกพันกับสายน้ำ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อยที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนเมืองอ่างทอง ก่อให้เกิดวิถีชีวิต อาชีพ วิถีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ผูกพันกับสายน้ำ เช่น ศิลปะการแสดงลิเก การแสดงละครชาตรี การแสดงเพลงพื้นบ้าน ดนตรีไทย เป็นต้น และจังหวัดอ่างทองยังมีของดีที่เป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เกิดจากมรดกภูมิปัญญาอันหลากหลาย อาทิเช่น “กลองเอกราช” ที่หมู่บ้านท่าคลอง ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานจากโบราณมีมาตรฐานและมีชื่อเสียงทั่วประเทศ การประดิษฐ์เครื่องจักสานจากไม้ไผ่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เครื่องประดับ เช่น กระเป๋า ตะกร้า ที่มีความปราณีตสวยงาม ที่ชุมชนบ้านบางเจ้าฉ่า ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง รวมถึง การประดิษฐ์ “ตุ๊กตาชาววัง” เป็นของฝากของที่ระลึกขึ้นชื่อ ที่ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก อันมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ซึ่งเป็นตุ๊กตาที่ทำจากดินเหนียว ปั้นออกมาในอริยาบทต่างๆที่แสดงให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนและวัฒนธรรมประเพณีไทยต่างๆ เช่น การละเล่นของเด็กไทย วงมโหรีปี่พาทย์ สุภาพศัคน์คำพังเพยไทย หรือรูปผลไม้ไทยหลากหลายชนิดซึ่งล้วนมีความสวยงามน่ารักและเหมาะที่จะซื้อเป็นของขวัญหรือของที่ระลึกเป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้ จังหวัดอ่างทองจึงได้นำอัตลักษณ์ความเป็นจังหวัดอ่างทองนำมาประยุกต์ให้เกิดเป็นลวดลายอัตลักษณ์ประจำจังหวัดของจังหวัดอ่างทอง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการรับรู้ในอัตลักษณ์ที่ดีงามของจังหวัดผ่านลวดลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัดอ่างทองและส่งเสริมเศรษฐกิจของจังหวัดต่อไป

๒.๒ ความหมายของลาย

ได้นำอัตลักษณ์ของวิถีชีวิตริมน้ำเจ้าพระยา การอยู่ร่วมกันของชาติพันธุ์ที่แตกต่าง ความเป็นเมืองอยู่ข้างอู่น้ำ และวิถีวัฒนธรรมที่ดงามของจังหวัดอ่างทอง มากำหนดเป็นลวดลายผ้าประจำจังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

๑) ลายนกกระजิบ หรือ ลายตะลุ่ม หรือ ลายโคมห้า มีลักษณะคล้ายดวงอาทิตย์หรือโคมไฟ เรียงสับหว่างกัน หมายถึง ดวงอาทิตย์หรือโคมไฟที่ส่องสว่างสู่ความรุ่งเรือง ความอุดมสมบูรณ์ ความเพิ่มพูนของผลผลิต ตลอดถึงการอยู่ดีกินดีของชาวจังหวัดอ่างทอง

๒) ลายรวงข้าวอ่างทอง มีลักษณะเป็น อ่างน้ำที่มีต้นข้าวงอกเงยขึ้นมา หมายถึง วิถีชีวิตชาวนา เมืองแห่งเกษตรกรรม เมืองอยู่ข้างอู่น้ำ ของภูมิภาคนี้

๓) ลายรวงข้าวร้อยเรียงผูกพัน มีลักษณะเป็น รวงข้าวสองรวงร้อยเรียงผูกกัน หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์การเป็นเมืองแห่งการเกษตรเป็นอยู่ข้างอู่น้ำ และสื่อถึงความรักความสามัคคีของคนจังหวัดอ่างทองที่ร้อยเรียงผูกพันกัน

๔) ลายต้นสน มีลักษณะเป็น ต้นสนเรียงต่อกัน อันเป็นลวดลายอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน คือ ชาวลาวเวียง ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในจังหวัดอ่างทองอย่างสันติสุข แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของจังหวัดอ่างทองที่มีผู้คนมาอยู่อาศัยร่วมกัน

๕) ลายกลอง มีลักษณะเป็น รูปกลองยาว เรียงต่อกันไป ซึ่งจังหวัดอ่างทอง มีหมู่บ้านทำกลอง ที่มีชื่อเสียงระดับโลก คือ หมู่บ้านทำกลองเอกราช ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก และกลองยาวก็เป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดอ่างทอง ที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมศิลปะการแสดงพื้นบ้านกลองยาวที่ยังคงอนุรักษ์และสืบสานมาอย่างยาวนานต่อเนื่อง

๒.๓ ความหมายของสีหลักที่ใช้

๑) สีพื้น คือ สีน้ำเงิน มีความหมายถึง สีของแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย ที่เป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัด ที่ไหลผ่านกลางเมืองอ่างทอง ที่หล่อเลี้ยงวิถีชีวิตคนจังหวัดอ่างทองจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยกระบวนการย้อมสี ย้อมด้วยสีธรรมชาติจากคราม

๒) สีของลาย คือ สีเหลืองทอง หมายถึง สีของรวงข้าวสีเหลืองทอง เปรียบเหมือนความรุ่งเรือง ความเป็นเมืองอู่ข้าวอู่น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ของเกษตรกรรมสามารถเพาะปลูกข้าวได้ตลอดปี โดยกระบวนการย้อมสี ย้อมด้วยสีเคมีสีเหลืองทอง

๓. ชนิดของผ้า (ตัวอย่าง : ผ้าไหม ผ้าฝ้าย)

ปรากฏใน ชนิดผ้า คือ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย

๔. เทคนิคการผลิต (ตัวอย่าง : ชิด จก มัดหมี่ มัดย้อม)

ลายผ้า เกิดจากการ มัดหมี่

๕. วิธีการผลิต (ตัวอย่าง : ทอมือ เครื่องจักร)

การผลิตลายผ้าประจำจังหวัดอ่างทอง ดำเนินการผลิตที่ กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ บ้านดอนบ่อ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง โดยมีสมาชิกจำนวน ๘ คน ผลิตโดยใช้การทอมือก็กระตุกแบบพื้นบ้าน สามารถทอแบบยกตะกอ ได้ ๑ - ๔ ตะกอ แล้วแต่ลวดลายที่กำหนด

๖. ราคาต่อเมตร (โดยประมาณ)

ราคาผ้า ถ้าทอลายเต็มผืน ขนาด ๑ x ๒ เมตร ประมาณราคา ๓,๐๐๐ บาท

๗. รายนามผู้คิดค้น/ออกแบบลายผ้า (ระบุรายละเอียด บุคคล หน่วยงาน)

คิดค้นและออกแบบลายผ้า

๑. นางชุดิพร วิจิตรแสงศรี นายกเหล่ากาชาดจังหวัดอ่างทอง
๒. คณะกรรมการค้นหาลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัด ฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จังหวัดอ่างทอง
๓. นางบุญธรรม แยมพราย กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ บ้านดอนบ่อ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง โทร. ๐๘๑ ๙๐๒ ๐๙๓๘
๔. นายสมศักดิ์ แยมพลาย ประธานกลุ่มทอผ้ามัดหมี่ บ้านดอนบ่อ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง โทร. ๐๘๑ ๙๐๒ ๐๙๓๘

๘. **รายนามผู้ประกอบการที่จะร่วมอบรมต่อยอด**

ชื่อ นางบุญธรรม แยมพราย

หน่วยงาน/ร้าน กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ บ้านดอนบ่อ

สถานที่ตั้ง กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ บ้านดอนบ่อ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

โทร. ๐๘๔ ๓๓๗ ๙๙๑๗

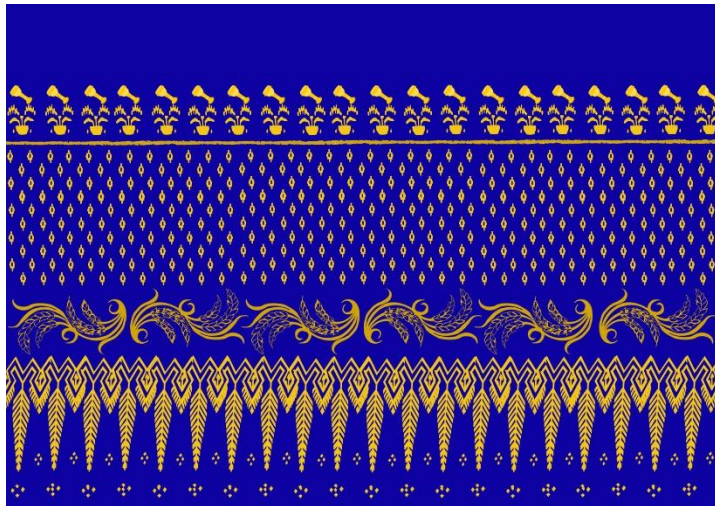
อีเมล -

Page Facebook : ชื่อเพจ ผ้าทอมือบ้านดอนบ่อมัดหมี่ <https://www.facebook.com/Jaaenamngnamaun>

๙. **หมายเหตุ (ข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ)**

ในปี ๒๕๖๕ จังหวัดอ่างทอง โดยการนำของ ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง นายกเหล่ากาชาด จังหวัดอ่างทอง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง ส่วนราชการ และทุกภาคส่วน ได้มีความประสงค์ร่วมกันที่จะบูรณาการดำเนินการค้นหาลายผ้าอัตลักษณ์ประจำจังหวัด เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันเผยแพร่อัตลักษณ์ที่สวยงามของจังหวัดให้เป็นที่รู้จัก พัฒนาปรับปรุงลวดลายให้มีความทันสมัยบ่งบอกถึงความเป็นจังหวัดอ่างทอง รวมถึงปรับปรุงโทสนีที่จะใช้เป็นสีหลักของสีผ้าประจำจังหวัด โดยมีแนวคิดที่จะใช้โทสนีพาสเทลที่มีความทันสมัย สามารถตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน และกลุ่มที่สนใจในรูปลักษณะใหม่ๆ ของการสวมใส่ผ้าไทย เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนและเผยแพร่สนับสนุนการใช้ผ้าไทย ผ้าพื้นถิ่นต่อไป

๑๐. **ภาพประกอบ**

“ ผ้าลาย รวงทอง ”

๑๑. **รายชื่อผู้ประสานงานของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง**

๑๑.๑ ผู้ประสานงานหลัก ชื่อ นายสุรียนต์ จันดาวงค์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง โทร. ๐๘๑ ๘๗๐๙๓๘๖

๑๑.๒ ผู้ประสานงานรอง ชื่อ นางสาวปริญกร อ่อนล่อ ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง โทร. ๐๘๙ ๔๑๓๕๙๓๙